

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS, 70^E JAARGANG NO.1, JANUARI 2009

ONZE

VOGELS

Vogel

copy

Serinus citrinipectus (*Ochrospiza citrinipectus*)

Deze serinussoort van 12cm is pas sinds 1960 beschreven. Voor die tijd nam men algemeen aan, dat deze vogels een product van hybridisatie waren tussen de mozambiquesijs, *Serinus mozambicus*, en de reichenowwedelzanger, *Serinus reichenowi*.

Mannen en popjes zijn duidelijk te onderscheiden aan hun bevedering. De mannetjes hebben een helder citroengele kin en borst, waar de popjes een lichtbruine kleur hebben, beide geslachten hebben een heldergele stuit. Boven het oog zit een heldere vlek die bij de mannetjes vaak wat lichtgeel is, terwijl bij de popjes dit vlekje vuilwit tot lichtbruin is. Ook op de wang zit een lichtgele vlek bij de mannetjes, terwijl bij de popjes deze vuilwit of lichtbruin is. Onderbuik is bij beide geslachten wit. Kopbevedering is grijs, zwart gestreept, flankbevedering en rugdek zijn lichtbruin, zwartgestreept. De staartbevedering is donkergrijs tot zwart, met een opvallende helderwitte zoom aan het einde.

Serinus citrinipectus, man

Jonge vogels lijken op de popjes, maar met een lichtere gele stuit en de borst en flanken zijn bezaaid met fijne strepen die ze verliezen na de eerste rui. Na deze eerste rui laten de jonge mannetjes al vaag wat van hun mooie gele borstbevedering zien. Voordat ze echter vol op kleur zijn, moeten we toch nog een jaartje wachten. Mijn eigen ervaring is dat heel jonge mannetjes een fijne gele "gloed" laten zien, voordat ze geruid hebben. Dit is echter moeilijk waar te nemen.

Er zijn geen ondersoorten bekend, hoewel ik in het bezit ben geweest van een (import)-koppeltje dat een fractie groter was en opmerkelijk helderder getekend dan mijn andere exemplaren. Helaas heb ik van dit koppeltje geen nageslacht overgehouden. Hoewel ik geen gegevens heb over waar dit bewuste koppel was gevangen, is mijn vermoeden dat deze verschillen toe te schrijven zijn aan zogenaamde "geografische verschillen".

De citroenborstcini heeft zijn oorsprong in zuidelijk Afrika en bestrijkt het gebied van Zuid- Malawi, Zuidoost-Zimbabwe, Zuid-Mozambique

Serinus citrinipectus, pop

en noordelijk Zuid-Afrika (meer bepaald Zululand en Noord-Natal), waar ze voornamelijk voorkomen in het savannegebied, parken en tuinen.

Leefgebied Serinus citrinipectus

Ik heb contact gezocht met Hugh Chittenden, een enthousiaste "Birder" in Zuid-Afrika, die enkele artikelen over de Lemon-Breasted canary op zijn naam heeft staan. Verder is Hugh een van de initiatiefnemers van "Birdinfo", een site die zeker een bezoekje waard is <http://www.birdinfo.co.za/>. Hier staat ook het complete verslag van het onderzoek dat Hugh naar de broedgewoonte van de citroenborstcini heeft gedaan. De volgende foto's zijn beschikbaar gesteld door Hugh, waarvoor dank. In hun oorspronkelijke leefgebied heeft deze soort een uitgesproken voorkeur voor het bouwen van een nestgelegenheid in de lalapalm, *Hyphaene natalensis*.

Waar ze hun nest in de vork van de palmladeren construeren met de aanwezige palmvezels vermengd met verdroogde bloemresten en spin-

Typical-habitat.

rag. Als voedingsbron wordt deze palmsoort echter niet gebruikt. De citreoborstcini is zo sterk met de aanwezigheid van deze lalapalm verweven dat het leefgebied van de vogels samenvalt met het verspreidingsgebied van deze palmsoort.

Citreoborstcini op het nest in de lalapalm

nest in lalapalm

Een groot deel van de lalapalmsavanne, dat zich in Zuid-Afrika en het zuiden van Mozambique bevindt, wordt meer en meer in gebruik genomen voor het op grote schaal "tappen" van deze palm als grondstof voor het maken van palmwijn. Daar komt dan nog bij dat de palmblederen gebruikt worden voor het maken van mandjes, hoedjes e.d. voor de toeristenindustrie. Hierdoor worden vaak nesten verstoord, wat ertoe bijdraagt dat deze soort het moeilijk heeft zich in stand te houden. Uit een gehouden onderzoek in Kwazulu-Natal in 2007 bleek dat van de 22 gevonden nesten slechts 8 nesten sporen vertoonden waaruit opge-

Zijn natuurlijk habitat

maakt kon worden dat deze door jonge vogels bezet waren geweest. Hierdoor is de toekomst van deze soort in zijn natuurlijke habitat uiterst onzeker.

De citreoborstcini in onze voliëres

Niet alleen is deze soort pas laat beschreven, de eerste importvogels kwamen ook pas laat naar Europa en zijn nooit in grote aantallen ingevoerd. Jaarlijks werden er 2.000 vogels wereldwijd geëxporteerd vanuit Mozambique, op een totaal bestand van 50.000 vogels.

Sinds de importstop moeten we het doen met de hier in Europa aanwezige vogels. Hoeveel er dát zijn, durf ik met geen mogelijkheid te zeggen. Contacten met andere kwekers/liefhebbers leren dat het lang niet altijd meevalt om met deze vogeltjes te kweken, hoewel in de literatuur vaak vermeld staat dat het geen moeilijk te kweken soort zou zijn. Maar goed, in hun oorspronkelijk leefgebied broeden deze vogels van december tot maart.

Zeker de pas ingevoerde exemplaren hielden graag vast aan dit jaargetijde, wat zeker ertoe heeft bijgedragen dat er maar weinig nakweek kwam in Europa. Zoals met meer Afrikaanse soorten gebeurde: de pas aangeschafte vogels verdwenen in een buitenvoliëre waar met een beetje geluk wel een broedpoging werd gedaan door de vogeltjes. Door het slechte weer echter in de winterperiode kwam daarvan over het

Serinus citrinpectus.

algemeen maar weinig terecht. Uitzonderingen bevestigen de regel, maar meestal hadden degenen die binnen met deze vogels kweekten, meer geluk. Maar om nou te zeggen dat het daar dan allemaal wél van een leien dakje ging, gaat wel wat ver. De vogels waar heden ten dage mee wordt gekweekt, zijn vaak vogels die inmiddels al een of meerdere generaties in de kooien van de liefhebbers zitten, hoewel zo hier en daar óók nog wel een importvogel zit. Dit draagt ertoe bij dat ook deze broedperiode inmiddels wat aan verandering onderhevig is. In de volière zijn het rustige vogeltjes, die niet zo "op hun strepen staan" zoals sommige andere serinussoorten wél kunnen doen. Ze beschikken over een mooi liedje dat regelmatig wordt voorgedragen.

Het menu dat ik ze ter beschikking stel, is ook niet al te moeilijk. Een goed "wildzangzaad" en "tropen"mengsel, soms wat onkruidzaad en trosgerst. Verder natuurlijk vers water en vogelgrit. Als ik zo nu en dan wat witlof of een stukje appel geef, wordt daar niet veel van opgenomen. Vogelmier doet het beter net zoals de aangeboden paardenbloemknoppen, hanenpoot, bijvoet en teunisbloem. Als er jongen zijn, voer ik een simpel, zelfgemaakt eivoer, in de verhouding drie beschuiten op één gekookt ei, aangevuld met de (goed verhitte, gemalen) schaal van de gebruikte eieren, een beetje honing en een goed "eiwit-, vitaminen- en

eieren S. citrinpectus

kweekkooi

mineralensupplement" volgens de aangegeven hoeveelheid op de pot. Ik vries dit in kleine hoeveelheden in en pak dagelijks de benodigde hoeveelheid uit de vriezer. Dit eivoer wordt vervolgens gemengd met (ontdooide) diepvriespinkies en wat negerzaad, waarna het aan de vogels wordt aangeboden.

Als de vogels in broedconditie beginnen te komen, is dit vaak te merken aan het vele zingen van het mannetje, hij maakt er dan écht werk van en probeert het popje te imponeren met zijn prachtige lied. De vogels "volgen" elkaar dan ook, waar de pop naartoe vliegt, vliegt de man haar achterna.

Vaak, maar niet altijd, begint het popje zich op de buik te plukken, dit is dan na enkele dagen goed te zien.

Ik steek dan wel eens een plukje watten tussen het gaas, dit drijft de spanning dan nog wat verder op!

Als het koppel nu de beschikking krijgt over een nestplaats, in mijn geval is dat een tralienestkastje, laat de nestbouw niet lang op zich wachten. Eerst wordt er een kokosnestje "vast" in het kastje bevestigd, ik maak dit goed vast, want anders wordt er net zo lang gewinkeld totdat het nestje op de grond ligt. Verder verstrek ik "volop" sharpi, wildzang-nestmateriaal, en witte watten, waarbij opvalt dat de voorkeur uitgaat naar de lichte (witte) materialen. Sommige mannen bouwen volop mee, maar altijd zal de man in meer of mindere mate deelnemen aan de nestbouw. Nu wordt de nestplaats ook fel door de man verdedigd tegen eventuele indringers.

De citroenborstcini's leggen meestal drie, soms vier, witte eitjes, die ik raap en verwissel voor de bekende kanariekunsteltjes. Sommige popjes broeden zo vast, dat ik ze uit het nest moet drukken met mijn vingers om nestcontrole te doen. Na een dag of vijf controleer ik of de eitjes bevrucht zijn. Als het kan, laat ik de man bij de pop in de broedkooi zitten, want gelukkig zijn de meeste mannen bezorgde echtgenoten en uitstekende vaders die de pop op het nest en ook de jongen goed voeren. Mijn broedkooien zijn 80x60x60 cm.

Na dertien dagen broeden komen de eitjes uit. De eischaal wordt netjes uit het nest gedragen en op de bodem van de kooi of in een van de etensbakjes gedeponereerd. Na een dag of vijf/zes worden de jongen geringd met 2.5mm ringen.

Eerst was dit 2.3mm, dan kon ik wat eerder ringen, maar dat is wel een heel gefrunnik, daarom ben ik daar maar vanaf gestapt.

Een dag of twintig na het uitkomen vliegen de jongen uit en keren de eerste dagen nog vaak overdag terug in het nest, 's nachts slapen ze nog zeker een week in het nest. Een dag of tien/twaalf na het uitvliegen vang ik de jongen uit en plaats die in een babykooi aan het voorfront. Hier worden ze nog lange tijd door vader gevoerd. De pop begint meestal vrij vlug weer aan een volgende ronde. Ik ben zeer voorzichtig met het weghalen van de jongen bij het ouderkoppel. Vaak laat ik de jongen nog een week of drie in de babykooi zitten, totdat ik zeker weet dat ze zelfstandig eten. Ze worden namelijk nog lang doorgevoerd en ik heb wel eens jonge vogels verspeeld, waarvan ik dacht dat ze wel zelfstandig zouden zijn.

Een goed harmonieërend koppel is samen met een goede verzorging dé sleutel naar succes!

Zoals gezegd, deze soort is nooit veel ingevoerd, laat staan gekweekt. Toch zijn er verschillende kwekers in Europa die redelijk succesvol met deze soort kweken. De hoop is dan ook, dat door onderling contact ook deze soort een blijvend plaatsje kan bemachtigen in de Europese avicultuur. Samen met ruim 500 andere kwekers van serinussoorten in heel Europa hebben verschillende kwekers van deze soort, zich inmiddels geregistreerd op www.Serinus-Society.eu. Via dit initiatief kunnen makkelijk contacten worden gelegd met andere kwekers om vogels en ervaringen uit te wisselen.

Geraadpleegde literatuur:

- Zeisige, Girlitzen, Gimpel und Kernbeißer, Horst Bielefeld.
- Finches & Sparrows, Peter Clement, Alan Harris and John Davis.
- Handbuch der Cardueliden, Hans Claßen
- Southern African Handbook (Roberts Birds of southern Africa).
- Internet, Sightings at Phinda by Daryl Dell.
- Internet, Lemon-breasted Canary - an unsuccessful breeding species by Hugh Chittenden and Guy Upfold.
- Avian Demography Unit, university of Cape Town, Nesting behaviour in the Lemon-breasted Canary by Hugh Chittenden.

Tekst en foto's: "John Santegoeds, jam_santegoeds@hotmail.com"
en foto's: Hugh Chittenden

Mantelkardinaal (*Paroaria capitata*) deel 3

De mantelkardinaal heet in het Engels "Yellow-Billed Cardinal", letterlijk vertaald "geelsnavelkardinaal". Een prima naam, omdat dit de enige soort kardinaal is met een gele snavel. De mantelkardinaal is een van de kleinere kardinalen, is normaliter geen agressieve vogel en waarschijnlijk de meest geschikte kardinaal voor een gezelschapsvolière. Hij heeft een ergaal zwarte rug en geslachtsonderscheid is bij volwassen vogels goed te zien, omdat de man een prachtige karmijnrode kap heeft, terwijl de pop een lichtere rode kleur heeft, waar meer geel in zit. Dit geslachtsonderscheid gaat op voor alle kardinalen met een rode kap, maar is bij andere soorten niet altijd even gemakkelijk te zien. Ze leggen 3-4 eieren in een komvormig nest. Meestal wordt hier de nodige aandacht aan besteed. Jonge vogels hebben eerst blauwe ogen, maar na een aantal weken gaat dit over in bruin. De zang stelt niet veel voor, de man heeft een klein riedeltje. Het zijn vooral mooie en sierlijke vogels. Ik heb een koppel dat bij mij al meer dan 5 jaar meer dan 10 jongen per jaar grootbrengt.

Alex Mulder, tanager_pictures@yahoo.com

Is myostatine de katalysator achter de “standaard” vogels?

door Dirk Van den Abeels

Wie kent ze niet, de “langbevederde” of standaard roseicollis? Ze zijn meesdal de kampioenen van de show en blinken uit in formaat en kleur. Daarom is dat type vogel zeer gewild bij de meeste kwekers. Het verschil met de “normale” roseicollis is immers enorm, de “langbevederde” vogels steken letterlijk met kop en schouders boven de “normale” types uit. Toen deze vogels in 1992 voor het eerst te zien waren op de BVA-show zorgde dat, zoals we gewoon zijn in de vogelwereld, voor het nodige wantrouwen en gerommel, wilde veronderstellingen en twijfels. De vogelliefhebberij staat immers bekend als oerconservatief en nieuwe zaken, vooral als die niet eenvoudig te verklaren zijn, stuiten meestal op een waaiar van vooroordelen. Wie zo’n “langbevederde” vogel kon bemachtigen en ermee kon gaan kweken, was heel gelukkig. Anderen, die deze vogels niet bezaten, hadden dan hun reserves.

De bakermat van deze vogels moeten we in Nederland zoeken. Jac de Jong kan terecht als een van de eerste kwekers van deze vogels genoemd worden. Over de oorzaak van dat “langbevederde” type gingen heel veel theorieën rond. Combinaties met de ondersoort *Agapornis roseicollis catumbella*, speciale voeding, hormonen, zelfs het polyomavirus werd als mogelijke oorzaak van dit type vogel geciteerd. Jac de Jong was en is er nog steeds heel open over: selectie van de beste jongen en zo stap voor stap een volledige kwaliteitsstam opbouwen. Omdat de prijzen van deze vogels in ieders bereik lagen, heeft dat type in een paar jaar de kleinere “normale” wildvorm verdrongen in de meeste collecties. De protesten van weleer zijn gedoofd en de meeste kwekers onder ons prijzen zich gelukkig met hun “langbevederde” roseicollis. Nadat we dit type vogel in de beginfase enkel in de groene basisvorm zagen, heeft het zich later uitgebreid tot de meeste mutaties. Kwekers zijn het er nu over eens dat, als je eenmaal in de “bloedlijn” raakt, je deze vogel gemakkelijk kunt kweken.

Het feit dat bepaalde vogels plots groter worden, is niet nieuw en beperkt zich zeker niet tot de *Agapornis roseicollis*. Iedereen kent allicht

ook grasparkieten [*Melopsittacus undulatus*]. Bij deze soort hebben we ook twee verschillende types: de normale vorm, zoals we ze aantreffen in hun natuurlijke habitat in Australië en de grote types die soms omschreven worden als “Engelse” grasparkieten, omdat deze eerste grotere types in Engeland rond 1910 reeds gefokt werden. Ook bij zebra-vinken [*Taeniopygia guttata*] zijn er gelijksoortige voorbeelden. De vogels werden in de loop der jaren op diverse wijzen omschreven: intensieve, langbevederde, van het nieuwe type enz.

Het meest ingeburgerd is de omschrijving “de langbevederde roseicollis”. Maar omdat dit type niet steeds een iets langere veer heeft en de benaming voor niet-ingewijden een totaal verkeerd beeld schept, zijn we een paar jaar geleden overgestapt op de benaming “standaard type (ST)” voor deze vogels, analoog met de grotere types bij grasparkieten.

Toch blijft de vraag hoe het komt dat bepaalde vogels nu zoveel groter worden, nog steeds bestaan. Iedereen weet dat gedomesticeerde vogelsoorten dankzij betere voeding en selectie door de jaren heen altijd groter worden. Maar hoe komt het dat het bij de ene soort veel vlugger gaat dan bij de andere? We kweken ook al generaties lang *nigrigenis*, *personatus* enz. Waarom maakt het formaat bij die vogels niet zulke bokkensprongen als bij de roseicollis? Hoe komt het dat, wanneer men niet start met een broedpaar waarvan één vogel standaardvogel is, er zelfs na jaren selectie geen gelijksoortig resultaat bereikt wordt als wanneer men start met een broedpaar waarvan één vogel wél een standaardvogel is en de andere een normale wildvorm?

Dat alles geeft duidelijk aan dat er genetisch ook iets aan de hand moet zijn of zoals de liefhebbers het stellen: “je moet in de bloedlijn geraken”, met andere woorden er is/zijn zeker mutatie(s) mee gemoeid! Over de juiste manier van overerven en over welke genen er bij deze mutatie betrokken zijn, bestaat nog steeds veel twijfel. Feit is dat, als we starten met een “standaardvogel” en die paren aan een vogel van het kleinere wildvormtype, we met wat geluk al na een tweetal generaties grotere types kunnen kweken. Een van de eerste artikels rond deze materie was een artikel van Herman Hendericx in het BVA-magazine van juni 1996. Hierin beschreef Herman zijn eigen kwekervaringen met deze vogels en ik citeer letterlijk:

“Nu wat betreft de vererving: dat is een ander paar mouwen! Volgens de één verert hij recessief, volgens de ander intermediair, dus met een tussenvorm. Stel dat we beginnen met een langbevederde man of pop (maakt niet uit) en we paren deze aan een gewone soortgenoot, dan zou de verwachting der jongen allen halflang zijn. Dit is echter in de praktijk niet het geval. Hieruit komt nog steeds een klein percentage normale jongen die soms qua formaat zeker geen uitblinkers zijn. Bij de tussenvorm die ook wel eens “split” wordt genoemd zien we reeds dat de kop al forser en vlakker is, ook het masker is iets dieper van kleur. Paren we nu twee zulke vogels aan elkaar dan mag men zich bij sommige koppels aan alles verwachten: normale, halflang bevederde, langbevederde, grote vogels met een klein kopje, kleine vogels met een grote kop, en als laatste zéér kleine vogels waarmee verder kweken zeker geen zin heeft! Andere koppels geven dan weer heel wat betere jongen, waarin het percentage “kleintjes” een stuk minder vertegenwoordigd is. Uit de paring: langbevederd x halflang krijgen we volgens mij de beste jongen, waaruit we het grootst aantal langbevederden zullen kweken die de vooropgestelde kwaliteit het meest zullen benaderen.”

Eigen ervaringen met dit type roseicollis waren vergelijkbaar met de info in het artikel van Herman. Ik citeer even uit een artikel van mij uit 2000:

“Mijn eerste langbevederde vogels heb ik uit twee vogels gehaald die ik in de handel had gekocht, de vogels waren iets roder van maskerkleur dan normaal maar qua formaat waren ze gewoon. Bij navraag

bleken het jongen te zijn uit vogels van Jac de Jong, die door de kweker naar de handelaar waren gebracht omdat ze "niet goed" waren. In het eerste nest had ik een langbevederde vogel (één van de vier jongen) maar die stierf spijtig genoeg al na enkele maanden. In het tweede nest had ik gelukkig terug een langbevederd jong (ook op een nest van vier jongen) en dat bleef gelukkig leven. Dan heb ik bij Herman Henderickx een half langbevederde vogel gekocht en die gekruist met mijn vogel. Daaruit heb ik tot nu toe al een tiental langbevederde vogels gekweekt (aan rato van 1 op drie). Ik heb dan een langbevederde vogel gecombineerd met een "gewone" roseicollis en heb na drie generaties nakweek ook uit die vogels langbevederde jongen gekweekt, alhoewel ze nog steeds kleiner zijn dan de jongen uit de eerste stam. Ik kan u verzekeren dat ik zelfs nu nog moet selecteren".

Als we nu, 8 jaar later, de vogels die toen als "langbevederd" werden beschouwd zouden vergelijken met de grote exemplaren die we nu zien, dan zouden we vaststellen dat de vogels qua formaat nog geëvolueerd zijn. Net zoals bij grasparkieten wordt in de loop der jaren het verschil tussen "standaardtype" en de nominaatvorm steeds groter.

Door deze ervaringen vermoedden we dat het hier om een autosomaal recessieve vererving zou gaan. Omdat bij deze vogels niet alleen het formaat groter is, maar ook de poten dikker zijn, de kleur wat intenser enz, besloten we dat er hoogstwaarschijnlijk meerdere genen bij deze mutatie betrokken zijn en de term "multifactoriële overerving" hier zeker op zijn plaats is. Maar nu zijn er gegronde redenen aan te nemen dat deze dikkere poten en het grotere formaat toch gewoon van één enkel gen zouden kunnen afhangen.

Myostatine

Myostatine is een eiwit dat betrokken is bij de aanmaak van spierweefsel. De taak van myostatine bestaat erin de spiergroei op een bepaald moment af te remmen: hoe hoger de concentratie myostatine in het lichaam, hoe minder aangroei van spieren.

Myostatine en het daarvoor coderend gen werden in 1997 ontdekt door Alexandra McPherron and Se-Jin Lee. Deze wetenschappers slaagden erin bij muizen het myostatinegen uit te schakelen. Het gevolg was dat deze muizen bijna twee keer zoveel spiermassa ontwikkelden als normaal. Later werd ook ontdekt dat het datzelfde gen is dat verantwoordelijk is voor de "dikbil" runderen en -schapen die bij ons al jaren gekweekt worden. Bij schapen wordt deze mutatie "callipyge" genoemd. Doordat het myostatinegen heel gemakkelijk te traceren is, werd het kort daarop ook ontdekt bij verschillende zoogdieren, vissen en ... bij vogels.

Het vermoeden dat dit gen zich in de loop van de evolutie in de meeste soorten verspreid heeft, zelfs bij de mens, is heel groot. In 2004 werd in Duitsland een jongetje geboren dat abnormaal veel sterker was dan zijn leeftijdgenoten. Onderzoek wees uit dat bij de jongen beide myostatinegenen - op elk chromosoom één - gemuteerd waren. Zijn moeder, ooit een atlete geweest, bleek ook één beschadigd gen te hebben. In 2007 werd het gen dan bij honden ontdekt, meer bepaald bij whip-pets, waar myostatine verantwoordelijk blijkt te zijn voor exemplaren die uitzonderlijk veel gespierder en forser zijn dan hun soortgenoten.

Daarom bestaat nu het vermoeden dat myostatine ook wel eens verantwoordelijk zou kunnen zijn voor de "standaard" grasparkieten en de "standaard" roseicollis!

Verder onderzoek naar het myostatinegen bij dikbilrunderen leert ons dat bij combinatie van zo'n dikbilrund met een normaal rund de F1-nakomelingen steeds een spiermassa vertonen die ergens tussen beide ouderdieren in te situeren is.

De situatie is vergelijkbaar met wat we bij de standaardroseicollis zien: combinaties van F1-nakomelingen tonen onderling ongeveer 25% normale dieren, 50% tussenvormen (zoals de F1-nakomelingen) en ongeveer 25% dieren die "dikbil" zijn. Bij elke nieuwe generatie van "dikbil dieren" wordt er telkens een toename van 10 tot soms 30% van de spiermassa waargenomen, net zoals bij onze "standaard" roseicollis.

Het wordt nog interessanter wanneer men het genoom van deze dieren gaat onderzoeken. Daaruit blijkt dat het gen bij dikbilrunderen een penetrantie van ongeveer 95% heeft. Dit betekent, eenvoudig uitgelegd, dat van de nakomelingen waarbij het myostatinegen op beide chromosomen gemuteerd is (dieren die dus homozygoot voor myostatine zijn) er ongeveer 5% zijn die maar intermediair gespierd zijn. Deze variabele expressie toont aan dat dit gen onderhevig is aan pleiotropie en dat op zijn beurt betekent dat andere aanwezige gemuteerde factoren ook invloed hebben op de expressie van het myostatinegen.

Als we dit plaatje projecteren op onze standaardroseicollis, merken we dat bij de combinatie van een groene standaardroseicollis met een normale (kleine) wildvorm de kweekresultaten vergelijkbaar zijn met de kweekresultaten bij de dikbilrunderen. Als we een standaardroseicollis combineren met andere mutaties, vertonen de kweekresultaten ook een variabele expressie, net zoals bij de runderen. Het inkweken van het standaardtype gaat veel eenvoudiger bij SL (geslachtsgebonden) mutanten dan bij sommige autosomaal recessieve mutanten, dus ook bij onze vogels hebben bijkomende mutaties hun invloed op de expressie van het standaardtype.

Bij de standaardgrasparkiet zien we een gelijksoortige situatie. De heer Jan Bouwmeester, een gerespecteerd keurmeester en gepassioneerd kweker van grasparkieten, kocht in 1978 zijn eerste recessief bonte grasparkiet. Hij wilde deze recessief bonte mutant paren aan een standaardvogel en nagaan hoelang het duurde om uit dit ouderpaar jongen te kweken die het formaat van standaardvogels zouden hebben. De recessief bonte vogel werd in 1979 gekoppeld aan een standaardvogel en de eerste jongen, allemaal groen/recessief bont vertoonden een minimale verbetering qua postuur. De heer Sieb Harkema uit de provincie Groningen had op hetzelfde moment een gelijksoortige combinatie gemaakt en van hem kreeg de heer Bouwmeester een jong uit dat "speciale" kweekpaar, een mauve goelmasker/recessief bonte pop. Dit jong vertoonde geen postuurverbetering. De heer Bouwmeester stelde een kweekpaar samen dat bestond uit de jonge pop van de heer Harkema en een jonge man uit zijn eigen "speciale" ouderpaar. Hij zette een slam op en hield - gelukkig voor ons! - alles nauwgezet bij. Daarom kunnen we nu dankbaar gebruik maken van zijn informatie. Na ongeveer 9 generaties werden de eerste recessief bonte vogels geboren die gelijkwaardig waren aan gemiddelde postuurvogels. Het jaar erop werden dan

recessief bonte vogels geboren die qua formaat als topvogel beschouwd werden. Belangrijk om weten is dat deze recessief bonte vogels steeds geboren werden uit splitten.

De heer Bouwmeester ging zelfs zover dat hij de schedelgrootte van de vogels ging vergelijken. Bij dode vogels werd een dissectie gedaan en werd de schedel volledig ontleed. Uit die metingen bleek dat het verschil tussen de grootte van de schedel (blote botstructuur) van een normale wildvorm en van een postuurvogel tijdens het volledige proces amper 10% bedraagt. Daaruit concludeerde de heer Bouwmeester dat de grotere kop bij de standaardgrasparakiet waarschijnlijk veroorzaakt is door de bevedering en door de manier waarop de veren ingeplant zijn. Waarom de veren anders ingeplant zijn, wordt nu heel duidelijk: wanneer de spiermassa van de schedel omvangrijker wordt, gaat ze bolter staan en daardoor zijn de veren uiteraard anders ingeplant. Uit al deze gegevens blijkt duidelijk dat ook hierbij myostatine betrokken is. Nog een voorbeeld van toegenomen spiermassa vinden we bij de pootdikte bij de roseicollis. Het normale wildtype kan gemakkelijk geringd worden met een ringmaat van 4,5mm, maar de standaard-roseicollis moet geringd worden met een ringmaat van 5mm.

Natuurlijk blijft de vraag of de lengte van de veer ook iets te maken heeft met myostatine, nog open. Niet alle standaardvogels hebben iets langere veren. Er zijn heel wat standaardvogels die een goed aansluitende normale bevedering hebben. We zien trouwens bij verschillende andere vogelsoorten dat er mutaties van de veer optreden die niets te maken hebben met grotere types vogels. Daarom vermoed ik dat de diverse veertypes veroorzaakt worden door een aparte mutatie.

De vraag of myostatine iets te maken heeft met de soms mindere broedresultaten bij standaardvogels zou ik ook negatief beantwoorden. Ik denk dat het grote inteeltpercentage daar iets mee te maken heeft. Veel kwekers blijven jaren in dezelfde bloedlijn kweken en/of schaffen hun vogels aan bij bevriende kwekers. Meestal hebben die ook vogels uit verwante bloedlijnen en dat zorgt voor inteelt. Het gevaar van inteelt is dat veel verborgen gebreken hierdoor te voorschijn komen: heterozygoten worden door inteelt homozygoot voor een bepaald kenmerk met alle gevolgen van dien.

Bibliografie

1. McPherron AC, Lawler AM, Lee SJ. Regulation of skeletal muscle mass in mice by a new TGF-beta superfamily member. *Nature* 1997;387:83-90. PMID 9139826.
2. Z. Gu*,†,¶,1, Y. Zhang*,†,1, P. Shi†, Y.-P. Zhang†,§, D. Zhu*,† and H. Li**, Comparison of avian myostatin genes. *International society for animal genetics, Animal Genetics*, 35, 470
3. V.K. SAXENA*, P. SINGH, A.B. PRAMOD, K.A. AHMED, M. SAXENA and R.V. SINGH, analysis of Myostatin gene revealed, species specific sites in turkey and chicken, 2005, XVII th European Symposium on the Quality of Poultry Meat Doorwerth, The Netherlands, 23-26 May 2005
4. Rodgers BD, Roalson EH, Weber GM, Roberts SB, Goetz FW. "A proposed nomenclature consensus for the myostatin gene family." *Am J Physiol Endocrinol Metab* 2007;292(2):E371-2. PMID 17003236.
5. McPherron A, Lee S (1997). "Double muscling in cattle due to mutations in the myostatin gene". *Proc Natl Acad Sci U S A* 94 (23): 12457-61. PMID 9356471.

Het bronsvlekduifje

Het bronsvlekduifje (*Turtur chalcospilos*) vormt samen met het staalvlekduifje (*Turtur afer*), het zwartsnavelwoudduifje (*Turtur abyssinicus*), het tamboerjnduifje (*Turtur tympanistris*) en het blauwkopbosduifje (*Turtur brehmeri*) het geslacht *Turtur*.

Verspreidingsgebied

Het verspreidingsgebied omvat een groot deel van Afrika. De nominatvorm *T. ch. chalcospilos* komt voor van Ethiopië, noordelijk Somalië tot en met Zuid-Afrika. Verder zijn er nog de ondersoorten *T. ch. patetus* uit zuidelijk Somalië en de *T. ch. volkmanni* uit Namibië. Een van deze ondersoorten heb ik in mijn bezit gehad en is duidelijk kleiner en wat minder uitgesproken van kleur.

Het zijn duiven van met struikgewas begroeide steppen en bosranden.

Beschrijving

De grootte ligt heel ruim gezegd zo tussen het formaat van het diamantduifje en de lachduif in. Ik geef hierbij geen kleurbeschrijving, maar verwijst u naar bijgaande foto's. Opvallend zijn de bronskleurige veertjes in de vleugels, waaraan het zijn naam ontleent. Het geslachtsonderscheid is overigens vrij moeilijk te bepalen, waarbij als vuistregel kan gelden dat het doffertje over het algemeen wat lichter en warmer van kleur is voor de borst en in totaliteit ook wat forser is. Beide geslachten roepen, maar de roep van de doffer is veel harder. De roep is een lang-gerekte du-du-du-du-du, dat naar het einde toe steeds versnelt. Met enige ervaring zijn de geslachten wel te bepalen, zeker als de vogels helemaal op kleur zijn.

Gedrag

Het zijn erg leuke duifjes om te houden. Zelf vind ik het bronsvlekje het allerleukste kleine duifje. Ze hebben een zachttaardig en rustig karakter en kunnen dan ook prima samen gehouden worden met andere duiven, maar meerdere turtursoorten bij elkaar in één volière is niet aan te bevelen.

Import

Ondanks het gemakkelijke karakter is het geen echt beginnersduifje. Dit komt waarschijnlijk ook wel, omdat er tot voor kort weinig nakweek voorhanden was. Mijn ervaring is dat je met de turtursoorten doorgaans toch wel meer jaren moet wachten, voordat ze tot broeden overgaan, in tegenstelling tot veel andere importduifjes. Dit heeft misschien wel te maken met het feit dat ze van het andere halfrond komen. Liefhebbers die in de gelegenheid zijn met importduifjes in de winter te broeden, hebben aanmerkelijk meer kans op spoedig succes, zo blijkt uit kweekverslagen. Importvogels zijn in het begin nogal warmtebehoefstig, maar

de nakweekduiven die ik momenteel in mijn bezit heb, kunnen duidelijk beter tegen ons klimaat. 's Winters dienen ze echter goed vorstvrij te overwinteren.

Wat momenteel nog bij de liefhebbers aan bronsvlekjes zit, is over het algemeen import. Nu de import al enige jaren verleden tijd is, is het echter van groot belang dat er voldoende nakweek komt om deze soort voor onze liefhebberij te behouden. Dit moet dan wel gebeuren voordat het huidige bestand te oud is geworden voor nakweek. Veel tijd hiervoor hebben we echter niet meer en je ziet de aantallen dan ook duidelijk afnemen.

Kweek

Zolang ik duiven houd, heb ik altijd wel een of meer soorten turturs in mijn collectie gehad, over het algemeen met matige broedresultaten. Vorig jaar had ik alleen nog maar doffertjes over. Gelukkig kon ik bij een collega-liefhebber een aantal doffertjes ruilen voor duivinnen. Dit jaar ben ik gestart met een drietal koppels eigen kweek. Deze zijn ondergebracht in zowel een buitenvolière met de afmeting 1m breed, 3m lang en 2m hoog, alsook in een tweetal kweekvluchtjes in het binnenhok, groot 75cm bij 150cm en 2m hoog. Het koppel in de buitenvolière zit samen met een koppel Jamaicagrondduiven, een koppel rode grondduiven en een koppel buckleyduifjes. De vogels binnen met respectievelijk een koppel goudborstduiven en een koppel bartlettdolksteekduiven. Dit geeft geen enkel probleem, niet in het minst door het verdraagzame karakter van de bronsvlekjes.

Als voeding krijgen ze een tortelduivenmengsel, wildzangzaad, tropisch zaad, wat extra hennep en uiteraard grit. Ook krijgen ze eivoer, per koppel verschilt het nogal wat ze hiervan opnemen. Verder geef ik al mijn duiven twee keer in de week multivitaminen door het water.

Medio april 2008 werd begonnen met de kweek. De doffers begonnen 's morgens al vroeg heel actief hun roep te laten horen. Als nestgelegenheid krijgen ze nestbakjes met een binnenafmeting van 10 x 12cm, maar ook gebruiken ze wel oude nesten van de andere duiven die bij hen in de volière zitten. Dit nest wordt gevuld met dunne heidetakjes, die heeft duidelijk de voorkeur als nestmateriaal hebben. De twee crèmekleurige eitjes worden circa 14 dagen bebroed. Mijn ervaring is dat het uitstekende ouders zijn en dat de jongen prima gevoerd worden. Bij nestcontrole blijkt dan weer de vrouwelijke aard van deze duifjes. Als ik het broedende duifje voorzichtig optil om de eitjes of de jongen te controleren, blijven ze rustig zitten onder het slaken van een zacht koerend geluid. De ringmaat bedraagt 4,5mm. Na circa veertien dagen verlaten de jongen het nest, waarna de ouders onmiddellijk beginnen aan het volgende legsel, vaak weer in hetzelfde nest. Dit heeft zo wel zijn nadelen, want de reeds uitgevlogen jongen maken nog druk gebruik van het nest en op deze manier zijn toch wel een paar legfels verloren gegaan. Doorgaans na zo'n vijf weken verwijder ik de jongen. Op deze wijze heb ik dit jaar 22 jongen gekweekt van drie koppels, die ik inmid-

dels bijna allemaal bij mij bekende kwekers heb ondergebracht. Het is dus goed mogelijk een goed kweekbestand op te bouwen van deze prachtige duifjes, wanneer de basis maar bestaat uit eigen-kweekexemplaren.

Tenslotte

Veel duivenliefhebbers streven ernaar een zo uitgebreid mogelijke collectie duiven op te bouwen. Ik weet het, het blijft altijd verleidelijk om nog weer een andere, aantrekkelijke soort aan de collectie toe te voegen en misschien heb ikzelf er ook wel teveel. Toch is het denk ik beter, het aantal soorten te beperken en per soort meerdere koppels aan te houden. Mijn streven is dan ook per soort minimaal drie koppels aan te houden. De kwetsbaarheid is dan veel minder groot, als er met een bepaald koppel iets gebeurt.

*Tekst: Jan Nijenhuis
E-mail: j_a_nijenhuis@hotmail.com*

Onkruiden en vogels

Naar aanleiding van het boek van Alois van Minge-roet meende de redactie dat het weer eens tijd is ge-worden voor een serie over « wat eten onze vogels nu eigenlijk graag ». Alois wilde hieraan meewerken en heeft samen met de redactie een leuke selectie voor u samengesteld.

Inleiding

Zelf heb ik altijd getracht mijn vogels een zo groot mogelijke variatie onkruiden te geven. Ook mijn boezemvriend Rudy Driesmans, eveneens vogelliefhebber van kindsbeen af, geeft ontzettend veel onkruiden aan zijn vogels. En al zijn er heel wat vogelliefhebbers die geen onkruid geven aan hun vogels, degenen die kiezen voor een grote variatie aan onkruiden, bessen en insecten, geraken weer in de meerderheid. Let echter wel op! Het kan niet ontkend worden dat het geven van onkruiden ook zekere gevaren inhoudt. Hoewel het verminderd is, sproeien land- en tuinbouwers er nog aardig op los. Vroeger werd op het veld alles wat er niet hoorde te groeien, omgehakt of uitgetrokken. Maar de moderne mens heeft selectieve chemische middelen ontwikkeld: "Onkruid-verdelgers". Deze werken veel efficiënter en zijn bovendien veel gemakkelijker. Men maakt deze onkruidverdelgers zo vernuftig dat er bijv. op een maïsveld dat overwoekerd is door onkruid na besproeiing met onkruidverdelger na een paar dagen alleen nog maar maïsplanten staan. Wee de vogels die op dergelijke plaatsen, niets vermoedend, hun buikje komen vullen. Wanneer er gesproeid is tegen insecten op akkers of in boomgaarden is het gevaar nog groter. De vogels pikken de bedwelmde of reeds dode insecten op, hetgeen ook voor hen een gewisse dood betekent, soms onmiddellijk, maar het kan ook een doodstrijd van enkele uren of dagen zijn. De kans bestaat dat de vergiftigde vogels op hun beurt ten prooi vallen aan zeldzame dag- en nachtroofvogels of andere predators, waardoor ook deze de dood vinden. Soms krijgen ze een weinig van de sproeimiddelen naar binnen waardoor onvruchtbaarheid kan voorkomen. Door het gebruik van DDT waren in de jaren zestig bijna alle slechtvalken en haviken uit Europa verdwenen. Gelukkig heeft men DDT nog op tijd uit de handel kunnen nemen, zodat het roofvogelbestand zich langzaam maar zeker herstelde. Na zo'n aanvang zullen vogelliefhebbers zich afvragen of dit artikel nu een ode is aan het onkruid voor onze vogels of bedoeld is om hen af te schrikken en nooit onkruid te geven. Het is gewoon bedoeld om je te waarschuwen voor de gevaren, want als je besproeide kruiden geplukt hebt en je vogels eten ervan, dan loop je het risico dat je hele collectie vogels ziek wordt of sterft. Ik vind het dan ook mijn plicht iedereen erop te wijzen dat je niet voorzichtig genoeg kunt zijn. Wanneer je dus op land- en tuinbouwgronden moet plukken, let dan bijzonder goed op. Vind je er dode insecten, zijn de onkruiden verkleurd of hebben de stengels een abnormale groei, hangt er een eigenaardige geur op de plaats waar het onkruid staat, pluk er dan nooit. Zelfs als je met

moeite reeds een hele zak hebt vergaard, neem geen risico en werp alles weg, want het zijn aanwijzingen dat er met herbiciden of insecticiden gewerkt is. De wind kan ook een gedeelte van een of ander gif van zijn bestemming wegbazen. Als je weet dat er ergens gesproeid is, blijf je daar het best ver genoeg uit de buurt. Ook het vergaren van onkruiden langs spoorwegbermen is niet zonder risico; deze worden elk jaar besproeid met onkruidverdelger. Dus niet denken; hier rijden alleen maar elektrische treinen, het is hier veilig, want dan zou je wel eens bedrogen kunnen uitkomen. Langs autowegen is helemaal niet verantwoord, omdat de kruidzaden door de uitlaatgassen niet meer als eetbaar kunnen worden beschouwd. Pluk je in de omgeving van aardbei-, witlof-, maïs-, aardappel-, sla- of bietenvelden, weet dan dat ook hier de gevaren van vergiftiging aanwezig zijn. Een goede raad: voor je op deze plaatsen onkruiden verzamelt, vraag de eigenaar of er al dan niet gesproeid is. Het kan je veel ongemakken besparen. Plaatsen waar we weliswaar met de nodige voorzichtigheid wel onkruiden kunnen plukken, zijn stortplaatsen, weiden met grazend vee en braakliggende gronden. Verder komen in aanmerking: bouwwallen, plaatsen waar men wegen aanlegt, enz. Kruiden worden het best verzameld in een jutezak en thuis op een frisse plaats uitgespreid. Op deze manier kunnen we het onkruid een tweetal dagen bewaren. Vers geplukte onkruiden mag je niet in een plastic zak laten, want dat veroorzaakt beslist schimmel.

In de volière zelf laat je het onkruid liefst niet langer liggen dan één dag, anders gaat het schimmelen en kunnen je vogels er wel eens darmstoornissen van krijgen. Voor de rest heeft het geven van onkruiden niets dan voordelen.

Ik ben geen botanicus, ik heb alleen maar een beetje ervaring in het geven van onkruiden aan vogels. Het is de bedoeling elke maand of toch regelmatig een artikel te laten verschijnen van onkruiden voor vogels. Ik ben ervan overtuigd, dat er nog wel andere onkruiden bestaan die goed zijn voor de vogels en die ik niet vermeld, omdat ik ze niet ken. Maak er een foto van en schrijf er een artikelje over, de redactie is u daar zeer dankbaar voor. En zo kunnen andere vogelliefhebbers wat leren van jouw ervaring.

Daartegenover staat dat ik al een halve eeuw onkruiden en insecten aan mijn vogels geef en al aardig wat geëxperimenteerd heb met hetgeen in de natuur te vinden is. Ik heb in elk geval geleerd wat vogels eten, wat ze graag eten en wat helemaal niet.

In het verstrekken van onkruiden is eveneens een evolutie vast te stellen. Vroeger had elke vogelliefhebber een grote volière waarin zich een bonte menigte bevond van verschillende vogelsoorten. Men had er zelfs een speciaal woord voor uitgevonden: "gemeenschapsvolière". Men plukte vele onkruidsoorten samen en deed ze in een grote zak. Thuisgekomen werd deze zak in de volière leeggeschud. Het hele volière-volkje vloog op deze feesttafel af, wat een kleurrijk schouwspel gaf. Aan dergelijke tafereelen denk ik soms met weemoed terug. In de moderne vogelliefhebberij is alles op kweek gericht en zijn de "gemeenschapsvolières" verdwenen. Vroeger kon je met die gemeenschapsvolières wel moeilijker zeggen wat door bepaalde vogelsoorten wel of niet gegeten werd. Nu zitten alle kweekkoppels in afzonderlijke kweekboxen en zie je onmiddellijk welke onkruiden al dan niet gegeten worden. Als je met een grote variatie aan vogels zit, zul je verschillende zakjes onkruiden moeten gaan plukken volgens de voorkeuren van elke soort, hetgeen

extra werk geeft. Maar anderzijds gaat er veel minder onkruid verloren! Als je niet veel ervaring hebt in het verzamelen van onkruid, is het wellicht toch verstandig de tabel eens goed te bekijken van wanneer je de zaden kunt vinden, want anders ben je ze wellicht aan het zoeken op tijdstippen dat ze niet te vinden zijn. Neem die lijst ook niet te letterlijk op, want de bloeiperiode en het rijpen van de zaden kan volgens de weersomstandigheden variëren.

Weten wat je doet

Dat mensen allergische reacties kunnen ontwikkelen op bepaalde planten, grassen, struiken, bomen, bloemen enz. weet iedereen. Ook huisdieren zoals onze vogels ontsnappen niet aan deze allergieën, ook al merken we het minder gemakkelijk op, omdat hun huid bedekt is met veren. Liefhebbers die hun

vogels intensief observeren, hebben vlug door als er iets mis is. Het instinct van de vogels is uitermate goed ontwikkeld. En van alles wat voor hen niet goed is, blijven ze meestal ook wel af. Je doet geen experimenten met kruiden die je niet kent, noch bij jezelf, noch bij je vogels. Veel kruiden hebben een geneeskrachtige werking en het is totaal onverantwoord deze op eigen houtje te gaan gebruiken als medicatie. Laat dat over aan de homeopaten of kruidendokters. Mocht je toch eens een stunt uitgethaald hebben en treden er ongemakken op na het innemen van kruiden, aarzel niet onmiddellijk een dokter te raadplegen of het antigifcentrum te bellen; voor België is dat 070.245.245. Gaat het om je vogels, dan kan een gespecialiseerde veearts hopelijk nog redding brengen.

De artikelen die in de volgende maanden zullen verschijnen werden bewust eenvoudig zonder moeilijke woorden en ingewikkelde termen door een vogelliefhebber samengesteld. Ik heb op geen enkel ogenblik getracht een wetenschappelijke waarde mee te geven. Want ik weet van mezelf dat ik daar niet bevoegd voor ben. De voornaamste reden van het schrijven is mijn ervaring doorgeven in de hoop dat elke vogelliefhebber die mijn teksten leest, hieruit wel iets kan leren. Als ik daar af en toe eens in slaag, is dat al meer dan ik durfde te hopen.

Tekst en foto: Alois Van Mingeroot

Tekst bij de foto's: Stinkertjes zijn in mooi Nederlands wel Afrikaantjes

Door Ger Essenberg

Om verwarring te voorkomen wil ik vermelden dat nectarvogels onder de familie der honingvogels valt. Vroeger werden alle honinggetende vogels "HONINGZUIGERS" genoemd. Vaak gebeurt dit echter nu nog en hierdoor ontstaan veel verwarringen. Zo worden de blauwe en geelpootsuikervogels - *Cyanerpes* uit Zuid-Amerika honingzuigers genoemd, ook de nectarvogels noemt men zo en ga zo maar door. Erg verwarrend. Daarom is het verstandig de vogels bij de juiste familienaam te noemen, de wetenschappelijke familienaam van de hier beschreven vogels is Nectariniidae (Sunbirds) en hieruit maken we nectarvogels, duidelijker kan het volgens mij niet. Zoals de naam al zegt, eten de vogels hoofdzakelijk nectar uit diverse bloemen die vaak fel gekleurd zijn, vooral de aloësoorten, maar ook vele andere bloemen worden met een bezoek vereerd. Net als de bijen bestuiven de vogels hierbij de diverse bloemen met het vrijgekomen stuifmeel dat door de vogels aan de tong, snavel of andere delen van de vogel wordt meege dragen. Hierdoor zijn nectarvogels graag geziene gasten op de fruitplantages en andere gecultiveerde aanplantingen. Behalve nectar eten de vogels ook veel insecten. Honingvogels bezitten een speciale aangepaste tong om de nectar op te zuigen. De punt van de tong heeft een aparte vorm gekregen - hij ziet eruit als een speciaal penseel, gerafeld en ontwikkeld tot een soort zuigbuis. Ook kolibries en lori's bezitten een dergelijke tong, geheel ontwikkeld voor het zuigen van nectar en het bestuiven van de planten.

Omschrijving van de nectarvogels

Het formaat van deze vogelfamilie is ongeveer van snavel tot staartpunt 9 - 24cm. De snavel is meestal zwart, de snavelbasis is soms wat lichter. De snavel is spitsvormig en lichtgebogen, bij sommige vogels is hij vrij lang - bij andere weer wat korter. De tong is lang en dun, speciaal ontwikkeld tot het zuigen van de nectar. In tegenstelling tot kolibries hebben nectarvogels goed ontwikkelde pootjes, het loopbeen is vrij lang - bij kolibries zijn deze heel kort. De vleugelvorm is zoals bij alle zangvogels goed ontwikkeld. De staart is afgestompt, sommige hebben verlengde staartpennen, alleen mannetjes bezitten dergelijke verlengde pennen en dan alleen in de paartijd. In tegenstelling tot de kolibries kunnen nectarvogels maar enkele seconden in de lucht blijven stilstaan, daarna moeten zij zich vastgrijpen met hun pootjes waaraan vrij lange nagels zitten.

Bevedering

Bij volwassen mannelijke nectarvogels is het verenkleed vaak prachtig om te zien. Zij bezitten dan metaalachtige - of glanzende veren en behalve deze glanzende veren bezitten vele fel gekleurde veervelden in rood of geel. Sommige soorten laten tijdens de balts aan de schouderveren prachtig geel of rood zien, in de rusthouding zijn deze veervelden nauwelijks zichtbaar. De vrouwtjes zijn meestal eenvoudig bruin of grijsachtig. Iedere soort heeft zijn eigen tekening, maar de vrouwtjes zijn zeer moeilijk van elkaar te onderscheiden. Enkele soorten hebben

wel wat glanzende veervelden, maar de meeste vrouwtjes houden het eenvoudig. Buiten de broedtijd verliezen veel mannetjes hun pronkveren, zij behouden wel wat glanzende veervelden, maar worden toch eenvoudiger van kleur. Oudere mannetjes blijven vaak op kleur, maar verliezen toch hun verlengde staartpennen. Jonge vogels lijken veel op de vrouwtjes, (zie de kalenderfoto) na een jaar of twee zijn zij pas op volle kleur.

Nestbouw - voortplanting

Nectarvogels blijven vaak maar één seizoen bij elkaar. Na de broedtijd leven zij in groepjes. Tijdens de broedtijd kunnen diverse soorten erg agressief worden tegenover soortgenoten. Voor de paring baltsen de mannetjes veel voor hun vrouwtjes, de prachtigste veren laten zij zien en sommige pronken met hun verlengde staartveren. Meestal bouwen de vogels samen een buidelvormig nest van diverse plantaardige stoffen; de nestingang is vaak opzij van het nest. Er worden 2 eieren, maar ook weleens slechts 1 ei gelegd. Deze hebben een grijsachtige ondergrond en zijn voorzien van bruine en zwarte stippen en streepjes. Alleen de vrouwtjes broeden, maar beide ouders verzorgen de jongen. De jongen worden hoofdzakelijk met insecten grootgebracht. Soms worden de verlaten nectarvogelnesten gebruikt door muisvogels of kleine koekoeksoorten.

Herkomst

Nectarvogels komen alleen voor in de zgn. Oude Wereld. In de tropische gebieden van Afrika, Azië en op het vasteland van Australië, maar ook op de omliggende eilanden treft men deze vogels aan. Amerika, ook wel genaamd Nieuwe Wereld, heeft als tegenpool de kolibries. Nectarvogels komen daar niet voor. Ook hier in Europa vindt men geen nectarvogels in de natuur.

Fokresultaten

Tegenwoordig worden goede fokresultaten bereikt met diverse nectarvogels bij de vogelliefhebbers. Zoals o.a. de purpernectarvogel - *Cinnyris asiaticus*, de splendornectarvogel - *Cinnyris coccinogastra*, de groenkopnectarvogel *Cyanomitra verticalis* en de roodborstnectarvogel - *Chalcomitra senegalensis*. De afgebeelde nectarvogel op onze kalender *Nectarinia famosa* - emerald- of malachitenectarvogel behoort ook in dit rijtje thuis.

OVERZICHT TENTOONSTELLING

Nu u dit leest is net met VOGEL 2009 ons 75-jarig jubileum van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers afgesloten. Ik hoop mede als schrijver van deze kalenderrubriek, dat met VOGEL 2009 ons jubileumjaar in alle opzichten geslaagd is. Uiteraard was ik ook aanwezig op deze bondskampioenschappen en misschien heb ik met u gesproken over onze prachtige hobby die jong en oud in alle opzichten kan beleven.

Voor mij zelf kan ons 75-jarig jubileum niet meer stuk. Ik mocht al vele jaren genieten van ons blad ONZE VOGELS, ruim 50 jaar geleden het bekende blauwe boekje waarin toen alleen nog zwart-witfoto's stonden. Je las elke maand weer die advertenties waarin vele vogels te koop werden aangeboden, het aanbod was enorm. Ik zal een voorbeeld geven: 1-1 bandvinkjes, 1-1 zilverbekjes, 1-1 driekleurmonnen, 1-1 oranjewevers n.o.k. en 1-1 tijgervinkjes op kleur voor f20, -. Nu kun je hier alleen nog maar van dromen, dit zelfs nu dankzij de enorme aantallen vogels die in die tijd aangeboden werden. Gelukkig worden tegenwoordig veel van deze vogels door ons gefokt en dat is toch leuker (en kostbaarder) dan dat je de vogels steeds maar weer opnieuw koopt, omdat het aanbod enorm is. Uit dit schrijven komt naar voren dat ik ook al een tijdje lid ben van onze bond. Dit houdt in, dat ik kort geleden de erepenning van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers gekregen heb voor mijn 50-jarig lidmaatschap, waarop ik zeer trots ben. Nogmaals, mijn hartelijke dank daarvoor!

Over kanaries gesproken

Postuurkanaries: Lipochoom en Melanine

In het verleden hadden we alleen bij de diverse kleurslagen kleurkanaries te maken met begrippen als lipochoom, melanine, bont, schimmel en intensief. Tijden veranderen, zodat ook de kwekers van postuurkanaries deze kreten nu tegenkomen. In het vraagprogramma van de NBvV opgenomen in het tentoonstellingskatern 2007 – 2009 wordt bij het overgrote deel van de rassen een nadere benaming van de vogel gevraagd, waarbij bovengenoemde zaken aan de orde komen.

Wat moet je doen, als een en ander voor jou als kweker van postuurkanaries die nagenoeg nooit een kleurkanarie heeft gekweekt, gelijk staat aan een vreemde taal? Een tafelkeuring of een lezing kan uitkomst bieden. Ook kun je een kleurkanarie kweker om raad vragen. Wellicht lost een telefoontje naar een keurmeester iets op. Al vele malen is mij gevraagd naar de betekenis van genoemde kreten. Vandaar dit artikel, waarin wordt geprobeerd op een begrijpelijke manier het een en ander uit de doeken te doen. We kennen uitgaande van het uiterlijk van een kanarie grofweg 3 groepen, namelijk de gepigmenteerde, de ongepigmenteerde en de bonte vogel.

Lipochoom. Dit is het geel, rood of wit in de bevedering. We noemen lipochoom ook vaak vetstof. We kennen allemaal de gele, rode en witte kanarie, waarbij het geel en rood door de zogenaamde ivoorfactor wat zachter van tint kan zijn. Bezit een kanarie zowel wit als rood, dan spreken we van een rood mozaïek. Zien we wit en geel samen, dan hebben we te maken met een geel mozaïek. Meer mogelijkheden zijn er voor de lipochoomserie niet. Deze kleurslagen vallen onder de benaming ongepigmenteerden. Dus: de lipochoomvogels zijn ongepigmenteerde vogels.

Schimmel of intensief.

Een schimmelvogel heeft kleine kleurloze veereinden. We zien dat als een schimmelwaas op de vogel. Alleen bij de gele en de rode lipochoomtint is dit duidelijk waarneembaar. (Een witte schimmeluiting bij een witte vogel valt immers niet waar te nemen). Ontbreekt dit schimmelwaas geheel of nagenoeg geheel, dan spreken we van een intensieve vogel. Let op: we kunnen niet zeggen dat een kort bevederde vogel intensief is en een lang bevederd exemplaar een schimmelvogel is. Er zijn wel degelijk intensieve vogels met een (te) lange, veelal (te) losse bevedering.

Melanine is een kleurstof in de bevedering, niet zijnde geel, wit of rood. Melanine komt in vele kleurnuities voor: van diep zwart tot zeer lichtbruin. Veelal zien we een tekening door streepjes, al dan niet onderbroken, vanaf het kopje over de rug en flanken naar achteren lopen. Het kan voorkomen dat de streepjes niet (meer) waarneembaar zijn. We zien dan een vrijwel egale melaninetint. De bij de postuurkanaries zeer weinig voorkomende zogenaamde pastelfactor zou de oorzaak hiervan kunnen zijn. Alle melaninekanaries vallen onder de benaming gepigmenteerd. Behalve melanine bezitten deze vogels allemaal ook een van

de drie lipochoomkleuren. In dit geval spreken we dan over de witte, rode of gele bijkleur. Laat de gele of rode kleur een schimmelwaas zien, dan hebben we dus te maken met een gepigmenteerde schimmelvogel. Ontbreekt het waas, dan hebben we dus een gepigmenteerde intensieve vogel.

Bontvorming.

We weten eigenlijk allemaal wel wat hieronder wordt verstaan. Ik heb even moeten denken, hoe dit kort weer te kunnen geven. In de standaardvoorpostuurkanaries 2008 wordt het begrip 'bonthed' kort en duidelijk weergegeven. Na bovenstaande tekst gelezen te hebben, moet deze letterlijk uit de standaard weergegeven omschrijving geen probleem meer zijn.

Bonthed. Dit kan voorkomen bij rassen die behalve aan de postuureisen moeten beantwoorden aan kleureisen zoals vermeld in de voor de betreffende vogel van toepassing zijnde standaard. O.a. bij lipochoomvogels in de vorm van gemelaniseerde veren of hoorndelen en bij de gemelaniseerde vogels als ongemelaniseerde veren of delen van veren en/of hoorndelen op plaatsen waar dit niet is toegestaan en of gevraagd is.

NB: We moeten ons ervan bewust zijn dat er rassen zijn die niet bont mogen zijn. Een mooi voorbeeld van bontvorming op een plaats, waar dit is toegestaan, is de cap van een lizard. Overige bontvorming is bij dit ras niet toegestaan!

In het vraagprogramma van de glosters worden zelfs aparte klassen gevraagd met vogels die meer dan 50% en voor die welke minder dan 50% bont zijn.

Tot slot. Op bladzijde 3 van de 'tentoonstellingsagenda NBvV 2008' geeft de voorzitter van onze bond in zijn voorwoord duidelijk aan, waar antwoorden op vele vragen kunnen worden gevonden juist www.nbv.nl

*Piet Wassenaar, keurmeester van kleur- en postuurkanaries
16-10-2008. Barneveld*

AFCON KUNSTSTOF - GAAS		
Een ijzersterk produkt, weer- en windbestendig. Vogels kunnen niet beschadigen. Ideaal voor volières Dix. mazen 4x4 - 13x13 - 14x15 - 29x18 mm Werkbreedte 2 of 4 meter. Zwart-transparant		
13x13 vanaf 100 m ² of meer	13x13 vanaf 25 m ² tot 100 m ²	13x13 vanaf 1 m ² tot 25 m ²
Slechts € 1,00 per m²	Slechts € 1,30 per m²	Slechts € 1,40 per m²
Goedkoop te verzenden binnen 24-48 uur		
Telefonisch bereikbaar van 8.00 tot 23.00 uur: 06-53 48 69 32		
Van 22.00 tot 23.00 uur Tel.: (0591) 61 26 07 Fax: (0591) 64 93 66		
Verkoopadres: Schansstraat 50 7825 TA Emmen Internet: www.afcon.nl		

IJsselhal Zwolle	
	Adres: Rietweg 4, 8011 AB Zwolle
ZATERDAG 28 FEBRUARI 2009	
<ul style="list-style-type: none">• MET 10000M² VERKOOPRUIMTE DE ALLERGROOTSTE• GEEN TOCHT EN KOU DOOR UNIEK SLUIZENSYSTEEM• RUIME PARKEERGELEGENHEID• KWARTELS EN UILEN VERBODEN N.A.V. FAUNAWET• NIET ZELFSTANDIGE VOGELS VERBODEN• OPENINGSTIJDEN PUBLIEK VAN 10.30 TOT 15.00 UUR• HANDELAREN VOOR 9.30 UUR BINNEN• VOOR VROEGE VOGELS HOOFDINGANG IJSSELHAL 7.15 - 9.00 UUR VOOR NIET GERESERVEERD.• PLAATSRESERVERING VERPLICHT, TOT 10 DAGEN VOOR DE MARKT ALLEEN NOG VANAF 2 METER• ANDERS NAAR VROEGE VOGELS.• 10 MINUTEN LOOPAFSTAND VAN HET NS-STATION• LAATSTE NIEUWS OVER DE VOGELMARKT OP WWW.VOLIEREVRIEND.NL	
ORGANISATIE "DE VOLIEREVRIEND" ZWOLLE HOLLAND	
INLICHTINGEN: R.H. POLMAN 038-4651834 ph.polman@12move.nl	W. SPRUYT 06-55756037 w.spruyt@home.nl
DE VOLGENDE MARKT IS OP ZATERDAG 19 SEPTEMBER 2009	

Vogelbespreking

door Jan Bouwmeester, Foto's: Arie Hoek

Lichtgroene man

Een vogel die met strakgedragen bevedering nog steeds een prima ronde kop laat zien. Het goed diepe masker toont prachtig geplaatste grote keelstippen. Ook de breedte van het geel naast de snavel is formidabel. De overgang kop-nek-schouders, is prima. De lichaamskleur is mooi egaal groen en er valt slechts weinig groen opaline-effect in de tekening waar te nemen.

Lichtgroene pop

Een vogel met een masker als een "gezicht". Het vooraanzicht toont wat plat, waardoor de breedte goed uitkomt. Het geel naast de snavel is ook goed breed. Het masker is van een goede diepte met mooie, grote stippen. De voorhoofsbevedering is niet al te lang, maar gaat wel mooi zijwaarts. De kop is goed gevuld en rond. De kleur is egaal en de tekening is bijna geheel vrij van groen opaline-effect. Al met al een prima pop.

Hemelsblauwe man

Wat een prima front staat er op deze kop, werkelijk een plaatje. De vogel weet wat showen is. De breedte in de wangen is goed evenals de overgang kop-nek-lichaam. De vogel is ook nog eens fraai van type. Het masker heeft daarentegen een verkeerde behandeling ondergaan. In het midden is het teveel geplukt. Aan een kant vallen de stippen over elkaar en aan de andere kant zit een stip teveel. De stippen zijn ook nog eens erg puntig. Geen fraai "gezicht". De kleur is goed, maar de vleugeltekening moet wat regelmatigiger zijn. Een prima vogel die wat ontsierd wordt door het slecht verzorgde masker.

Hemelsblauwe man

Het eerste wat opvalt zijn de mooi geplaatste stippen. Toch zou het masker nog wat dieper kunnen zijn. De bevedering op de kop moet langer, zodat deze meer breedte en hoogte krijgt. De kopdracht moet ook wat meer voorover en de kop moet meer volume hebben. De lichaamslengte is goed, maar de kop schiet wat tekort ten opzichte van het lichaam. De kleur is goed, maar de tekening toont wat teveel blauw opaline-effect.

Fokverslag bruine maskergaailijster (*Garrulax cineraceus*)

De bruine maskergaailijster is een vogel die voorkomt in Zuidoost-Azië. Er bestaan verschillende ondersoorten die voorkomen in het oosten van India (Assam), Myanmar (Birma) en Zuid-China (Yunnan, Sichuan, Guangxi). De vogels leven daar in dichte bamboe- en bergbossen. Het is een klein soort gaailijster die op het eerste gezicht wat lijkt op een kleine vlaamse gaai. Met hun mooie masker, grijsblauwe ogen en interessante gedrag zijn de vogels een aanwinst in de volière. Deze vogels zijn echte gaailijsters die alles samen doen en ervan houden elkaar te poetsen en dicht tegen elkaar aan te slapen.

In de herfst van 2006 kon ik een onverwacht koppel kopen van Arjan en Anita de Weger. De vogels werden gehuisvest in een grote dicht beplante volière (6,5m x 3,2m x 2,2m) met aansluitend nachthok. De beplanting bestaat uit laurierkers, olijfwilg, liguster en vlier. De meeste planten zijn wintergroen en zorgen voor beschutting en nestgelegenheid. Als voeding krijgen de vogels eivoer, pellets, meelwormen, fruit en zaden. Beide vogels zijn jongen van dat jaar, waarschijnlijk hebben de vogels vanwege de leeftijd van de pop en het wennen aan hun nieuwe omgeving in 2007 geen poging tot voortplanting gedaan. De man bouwde wel nesten, maar daar bleef het bij.

In het voorjaar van 2008 begon de man weer een nest te bouwen dat goed verborgen lag in een laurierkersstruik. De vogels bepalen samen de nestplaats, maar het nest werd alleen door

de man gebouwd. Als nestmateriaal worden raffia, grashalmen en kokosvezel gebruikt. Raffia is erg belangrijk voor de vogels om het nest vast te kunnen vlechten. Af en toe hoorde ik de man zingen en zag ik hem baltsen. Bruine maskergaailijsters zijn goede zangers en zingen erg hard. Ze doen dit als ze alleen zijn en niet als ze met een pop samen zijn.

Op 26 april bleek opeens dat de pop eieren gelegd had en zat te broeden op drie eieren. De eieren zijn mooi helder blauw en tamelijk groot. Twee daarvan kwamen uit, maar dat werd helaas te laat door mij ontdekt. Na drie dagen vond ik een jong op de grond in het nachthok, het nest was leeg. Misschien vonden de ouders het aangeboden levend voer niet goed genoeg. Ik had alleen maar bruine meelwormen neergezet, omdat ik nog geen jongen verwachtte.

Het koude jong heb ik in een warmtekastje geplaatst en met de hand grootgebracht. Jammer.

Vogels treuren niet lang om hun mislukte broedsel en op 18 mei lagen er weer twee eieren in hetzelfde nest. Man en pop lossen elkaar netjes af tijdens het broeden en ieder krijgt de tijd voldoende te eten en een bad te nemen. Na 12 dagen broeden waren er twee jongen. De jongen zijn kaal met op rug en kop wat donker dons.

Dit keer was ik er op tijd bij en had ruim een week eerder krekels maat 6 en jonge meelwormen gekocht. De vogels losten elkaar ongeveer ieder half uur af, waarna er steeds

voer aan de jongen gebracht werd. De meelwormen werden door mij gevoerd met konijnkorrels, havermout, brood en winterpeen. Een kilo meelwormen geeft zo constant witte meelwormen waarmee de vogels hun jongen graag voeren. Witte meelwormen zijn maar een dag of zes nodig, daarna kun je ook bruine geven. De krekels werden gevoerd met visvoer, paardenbloemblad en gras. Voor het voeren werden de insecten nog door mij bepoederd met gistocal. Dit poeder bevat extra vitamines en mineralen. Bepoederen is nodig omdat krekels en meelwormen de vogels nooit dat bieden wat insecten uit de natuur de jongen kunnen bieden.

Vanaf een dag of vijf tot het uitvliegen voeren de ouders aan het eind van de dag ook een paar maal grit aan de jongen. Ze hebben dan extra kalk nodig, omdat juist in die dagen de groei van de jongen heel snel is en de botten erg snel groeien. Voldoende kalk in de voeding aanbieden bijv. in de vorm van extra grit en bepoederen is erg belangrijk. Ook de oudervogels eten regelmatig grit.

Op 11 juni vloegen de jongen uit, 12 dagen oud. Ze wegen dan al 70% van hun volwassen gewicht. Goede voeding (constant aanbod van insecten) die eerste 12 dagen is dus essentieel! Omdat het nest goed verborgen lag, was het voor mij moeilijk vast te stellen wanneer er precies eieren of jongen waren. Maar men kan ervan uitgaan dat de vogels 12 dagen broeden en de jongen na 11 à 12 dagen het nest verlaten.

Het verenpak is dan nog lang niet af en ze worden door de ouders naar een dichte struik geleid, waar ze nog een week worden gevoerd voordat ze een beetje op stap gaan. Twee weken na het uitvliegen zie je dat de jongen de ouders vaker door de volière volgen, maar nog de meeste tijd verborgen in een struik zitten. Na drie weken zie je ze steeds meer en worden ze door de ouders meegenomen naar voerplekken en beginnen ze zelf te eten en te drinken. Dan pas is het veilig de jongen bij de ouders weg te halen! De pop zit dan vaak alweer op nieuwe eieren. Het is het beste de oudere jongen weg te vangen, voordat het volgende legsel uitkomt. De oudere jongen zitten nl. graag bij de ouders in het nest en kunnen zo het broedproces bemoeilijken. Vaak worden ze verjaagd zodra er nieuwe jongen zijn.

Op 30 juni heeft de pop in hetzelfde nest weer twee eieren gelegd en zat braaf te broeden. De man loste haar netjes af en verzorgde ook nog de twee eerste jongen.

12 juli waren er weer twee jongen in het nest. De vorige twee jongen zijn al uitgevlogen en gehuisvest in een kleine vlucht, opdat ze de ouders niet storen bij het verzorgen van de nieuwe jongen. Eten en drinken kunnen ze drie weken na het uitvliegen meteen zelf. Vang je ze eerder uit, dan krijg je daar geheid problemen mee. Gaailijsters worden na het uitvliegen nog erg lang door de ouders geleid en gevoerd. Eerder uitvangen brengt het

risico met zich mee dat de jongen het voer en water niet kunnen vinden of niet genoeg eten. Gaailijsters zijn drie weken na het uitvliegen trouwens al op stem te seksen. Mannen hebben een heel andere roep dan de popjes en beginnen na een paar weken al hun zang te oefenen.

De ouders kregen weer volop witte meelwormen en krekels als opfokvoer. Deze jongen probeerde ik de 6e dag te ringen met ringmaat 4.5. De poten van de jongen waren echter al zo groot en dik dat het niet meer lukte. Waarschijnlijk door de storing van het ringen vlogen deze jongen al op de 9e en 10e dag uit. Je zat dat ze er eigenlijk nog niet klaar voor waren. Gelukkig bleef het mooi weer en groeiden de jongen toch zonder problemen op.

Op 7 augustus werden weer twee eieren in hetzelfde nest gelegd, waarvan er op 20 augustus één uitkwam en dat jong vloog 31 augustus uit. Kort daarop vielen de ouders volledig in de rui en stopten met nestelen. Vijf door de ouders zelf grootgebrachte jongen is een resultaat waarmee ik zeer tevreden ben.

*Tekst en foto's Ime Turksema
Leek, 2008*

Gaailijster De foto met de kale jongen zijn jongen van 6 dagen oud. na 1 week uitgevlogen en na 1 dag uitgevlogen.

Kweek met Sint-Helenafazantje

Nadat ik een aantal jaren grote parkieten en papagaaien heb gekweekt, ben ik in 2006 min of meer overgestapt op de kleinere Afrikaanse tropische soorten zoals blauwfazantjes, goudbukjes, vuurvinken, blauwgrijze roodstaartjes, teugelastrides etc.

Ik heb hiervoor een mooie grote volière met een ruim nachthok. De buitenvlucht is 10m lang, 3,5m breed en 2,5m hoog. De achterzijde is dichtgemaakt met planken en daartegenaan zit gaas, zodat de beplanting hier prachtig in kan groeien. Het dak bestaat uit doorzichtige golfplaten met daartegenaan gaas. Verder groeit er van alles in de buitenvlucht zoals vlier, diverse gras-soorten, denboom etc. Tevens heb ik een klein vijvertje in de buitenvlucht aange-legd, waarin de vogels een bad kunnen nemen. Deels in de buitenvlucht staat het nachthok, dat een afmeting heeft van 3 x 2,5m en ruim 2,5m hoog is. In de buiten-vlucht gaf ik de vogels diverse nestgelegenheden, bestaande uit kleinere en grotere gevlochten korfjes, nestkastjes van verschillende afmetingen en diverse groottes van invlieggaten, traliekastjes, schaaltes etc. De vogels hadden dan ook volop keus om een nest te maken. Ik heb in deze volière diverse soorten vogels ondergebracht en ook verschillende koppels.

Behalve eerdergenoemde soorten heb ik ook een koppel oranjewevvers, een koppel putters, twee koppels roodkopaurora-astrides, een koppel vuurvinken en sint-helenafazantjes in deze volière ondergebracht.

Als voedsel verstrekke ik de vogels dagelijks een goed tropenzaadmengsel, sijzenzaad, kiemzaad met eiwoer en uiteraard klevend voer, in de vorm van een 20 tot 30 meelwormen, wat diepvriespinky's en diepvriesbutfalows, gemengd door het eiwoer. Als er jonge vogels zijn, doe ik een levend-voerronde extra, dat ik gewoon op de grond uitstrooi.

Het merendeel van de meelwormen wordt verorberd door de japanse nachtegalen, maar ook de oranjewevvers lusten ze wel.

Het broedjaar 2008 is erg succesvol geweest en ik kweekte een zevental jonge japanse nachtegalen, verschillende goudbukjes, een groot aantal blauwfazantjes en blauwkopblauwfazantjes, drie putters.

Verder kweekte ik er met de sint-helenafazantjes, waarvan ik drie koppels gehuisvest heb. Voorzover door mij waargenomen werd er door deze drie koppels niet gevochten. Wel was het zo, dat ze, als ze een keer een nest hadden, de andere sint-helenafazantjes er niet vlak in de buurt wilden hebben. Ik vermoed, dat de man zich hier het meest mee bezighield, maar zekerheid heb ik niet, omdat het geslachtsonderscheid uiterlijk niet waarneembaar is.

Begin juli 2008 zag ik dat een van deze sint-helenafazantjes druk aan het balsen was met een grashalm in zijn snavel en soms bracht hij

een welluidend liedje ten gehore. De staart was wijd uitgespreid en werd driftig heen en weer bewogen. Al snel daarna bouwden ze tegen de achterwand tussen de coniferen een bolvormig nest met een uitgang iets naar onderen gericht. Het nest werd door beide vogels gebouwd en was binnen drie dagen gereed. Als nestmateriaal gebruikten ze grashalmen, hennepvezel en sisaltouwvezel. Opvallend was, dat het nest aan de binnenkant bekleed werd met de knopjes van lavendelbloemen, die juist in de volière aan het bloeien waren. De binnenkant van het nest zag dan ook helemaal paars/blauw van deze bloemen. Ook tijdens het bouwen ging het balsen regelmatig door. Op de foto is nog een geringe hoeveelheid zichtbaar.

Na een paar dagen zag ik, dat telkens een van de beide sint-helenafazantjes voortdurend op het nest zat en ik vermoedde dan ook, dat er eieren gelegd waren. Dat klopte, want bij een nestcontrole zag en voelde ik, dat er 5 of 6 eieren wit gekleurde eitjes in lagen. Deze eitjes werden door beide oudervogels afwisselend bebroed. Na een dag of 12 zag ik, dat de beide oudervogels voedsel naar het nest brachten en toen ik het nest inspecteerde, bleek dat er drie jonge sint-helenafazantjes in het nest lagen. Tevens waren er nog twee eieren, maar die bleken later niet bevrucht te zijn. Verder zag ik, dat de beide sint-helenafazantjes veelal de pinky's als voedsel namen en daarmee de jongen voerden. Ook het andere levend voer werd gegeten, maar in mindere mate.

Ik heb de drie jongen na 6 dagen geringd met ringmaat 2,3mm. Ik wreef hiervoor eerst mijn handen wat door de coniferenhaag, zodat ze daarnaar roken. De jongen kon ik met een lange lepel uit het nest halen, hierna ringen en

vervolgens weer terug. De beide oudervogels hadden hiertegen geen bezwaar, want ik zag en/of hoorde ze niet, toen ik deze handelingen verrichtte, maar waarschijnlijk hielden ze mij wel in de gaten. Wel zag ik dat er nog een tweetal andere jonge vogels waren, die al waren uitgevlogen en die ik helaas niet had geringd. Ik had niet gemerkt waar ze uitgebroed waren. Later bleek dat dit ook twee jonge sint-helenafazantjes waren, kennelijk van een ander koppel.

Na ongeveer 16 dagen zag ik dat de jongen uit het nest waren. Ze werden nog zeker een veertien dagen door beide ouders gevoerd en inmiddels zijn ze zelfstandig. Ze zijn vrij grauw en de golf-tekening ontbreekt geheel. De snavel is verder zwart. Na enkele maanden zullen ze ongetwijfeld uitkleuren en zal de kenmerkende golf-tekening en de oogstreep zichtbaar worden. Momenteel hebben de beide sint-helenafazantjes een nieuw nest gemaakt in een gevlochten korfje, dat ook tussen de coniferen hangt. Het nest is dit keer aan de binnenkant niet bekleed met knopjes van de bloeiende lavendel, omdat deze inmiddels is uitgebloeid. Ze hebben 5 eieren in dit nest gelegd en ze zijn volop aan het broeden.

Hoewel ik alle jonge vogels nog in deze volière heb rondvliegen, zijn er toch verschillende soorten momenteel weer aan het broeden. Ook de goudbukjes en de vuurvinken broeden weer. Dit alles is waarschijnlijk ook mogelijk, omdat er volop schuilgelegenheden in de volière zijn.

Eef Willemsen
Ems

Hallo mensen van de jeugdpagina,

Ik ben Danielle Kaastra, 15 jaar en sinds 5 jaar lid van de NBVV.

Ik kweek agaporniden, dit heb ik overgenomen van mijn vader.

Ik heb jullie advertentie in de onze vogels gelezen en het lijkt mij leuk om te reageren op het stukje "verslaggever gezocht". Ik doe mee aan shows, bezoek vogelbeursen, ga naar enkele vergaderingen van onze afdeling en meer van die dingen. Hieronder vinden jullie mijn stukje. Het is niet van een gebeurtenis ofzo maar een stukje over mijn tamme vogel met rare eigenschappen.

"Adje"

Misschien ken je de shows van Paul de Leeuw wel. Zo niet dan heb je vast wel eens van hem gehoord en anders kunnen je ouders je wel vertellen wie hij is en wat hij doet. Hij heeft een zeer merkwaardige assistent, Adje of Atje, hoe je het wilt zeggen. Nu heb ik sinds nu ongeveer een jaar een tamme forpus in huis. Hartstikke leuk. Ik heb zijn leven gezegd. Of eigenlijk meer mijn moeder. Maar dat terzijde gelaten. Door dat hij iets van een hersenbloeding heeft gehad omdat z'n ouders hem tegen een muur hebben laten vliegen. Is Adje nu bij ons in huis. En hij voert de meest rare dingen uit. Hij vond het toen ik hem net gered had heerlijk om uren op z'n rug te liggen in een wit keukenpapiertje. Hij is nu nog dol op keukenpapiertjes maar op z'n rug liggen vind hij minder leuk... Ook is hij dol op de vaatdoek. Dit is zeker niet normaal. Maar wel heel leuk om naar te kijken. Maar lief is Adje alleen als het hem uit komt... Bijten of doen als of doet ie maar al te graag. Naar zowel mens als hond. Het is nu zelfs zo ver dat als je Adje alleen maar roept dat de oudste hond het liefst in een ver hoekje kruipt om die naam maar niet te horen... Zo kan een vogel een goed en georganiseerd huishouden terroriseren. Om het nog even gekker te maken is Adje dol op duivenvoer en zonnebloem pitten. En de rest van het zaad laat hij gewoon liggen of schiet hij weg door de kamer of loost het gewoon op de grond. Soms vraag ik me af als ik naar mn andere vogels kijk of er niet iets van een ander dier in Adje zit. Hij vliegt bijna niet, houdt van doekjes, eet duivenvoer, en dat als een kromsnavel. Ik

24 onze vogels, januari 2009

ben blij dat ik weet wat er met hem is gebeurd en waarom hij zo is.. Anders ging ik me toch afvragen of het aan mijn manier van vogels groot brengen ligt.. En na een dag Adje vermaken heb ik ook nog 30 andere vogels zitten met allemaal rare eigenschappen... Zou het dan toch aan mij liggen??

Vraag van de maand: BLOEDLUIS???

Op Vogelforum vroeg M. Vogels:

Vorige week heb ik bij een handelaar in vogels een spuitbus gekocht tegen bloedluis. Het merk van die spuitbus is ARDAP. Hij vertelde mij dat je ook daar de vogels mee kan inspuiten. Nu blijkt dat de vogels al ruim een week zitten te poetsen aan de veren zij hebben dus goed jeuk en irritatie. Nu is mij de vraag hoe komen die vogels van hun jeuk af.

Serinus gaf antwoord:

Waarom heb je dat middel gekocht? Waarschijnlijk omdat je bloedluizen hebt geconstateerd? Als je bloedluis hebt gezien op je vogels, heb je natuurlijk vooral bloedluis in je kooi! Ik weet natuurlijk niet hoe je dat bestrijdingsmiddel hebt gebruikt, maar als je alleen je vogels ermee hebt behandeld, zal dat niet veel afdoen tegen de bloedluizen die zich verstopt hebben in de naden en kieren in de kooi(en) zélf. Dus, het zou best kunnen dat je, door je behandeling, enkele bloedluizen hebt verdeld die zich óp je vogels bevonden. Maar de grote meute die zich toen verstopt hield, leeft zich nu weer uit op je vogels. Vandaar (misschien) dat ze zich nog steeds zo poetsen..... Daarom; speur nauwkeurig de huisvesting van je vogels af, op zoek naar bloedluis! Bestrijdt volgens de bloedluis in je kooi, op een grondige manier. Vervolgens (tegelijktijd) ook je vogels behandelen met een diervriendelijk middel.

Volière van de maand

Beste vogelvrienden,

Dit zijn de volières van mijn neefje Michael. Zijn vader en Michael hebben deze volières gemaakt. Ze zijn alle even groot: +/- 3 x 2m. In de hoek van beide volières zit een binnenhok. Michael voert zijn vogels alleen in het binnenhok. Michael wilde al altijd vogels hebben, maar helaas kon dat voorheen niet. Nu ze verhuisd zijn en een grote tuin hebben, veranderde dat de zaak. Michael en zijn familie kwamen dichterbij ons wonen en zo kwam Michael wekelijks langs bij oom Frans om zijn vogels te bewonderen. En om te vragen of er al jonkies waren en of ome Frans nog nieuwe vogels had gekocht. Iedere keer als hij langs kwam, zat zijn oom hem een beetje te stangen. Vraag toch aan je vader of hij ook een vogelhok voor je maakt, dan krijg je van mij wel een paar vogels. Na een tijdje kwam dan uiteindelijk de volières. En zoals je ziet, het zijn heel mooie geworden. Voor zijn verjaardag vroeg hij vogels en voerbakjes. Ook kreeg hij een abonnement op Onze Vogels. De parkieten gingen niet samen met de kanaries en zebrevinken. Dus maakte zijn vader nog een vogelhok aan het huis. Hierin zitten alleen parkieten. Michael zal wel verrast zijn, als hij zijn vogels in jullie blad ziet staan. Zijn oom heeft al een keer in Onze Vogels gestaan en nu hij ook. Dat is hartstikke leuk. Veel geluk met je vogels!

Groeten van Simone Reeuwijk

Beste vogelvrienden,

Hierbij stuur ik jullie een foto van de volière van mijn lieve vader. Na ongeveer 1,5 jaar staat hij dan eindelijk! En hij is er super trots op (wij natuurlijk ook). De vogels zaten eerst in een 'noodhok', het tuinhuisje, maar nu hebben ze eindelijk de ruimte en kunnen lekker rondvliegen. Wat voor vogels er precies in zitten, durf ik niet te zeg-

gen, maar in ieder geval zebrevinken, groenlingen en kanaries. Met dit berichtje wil ik mijn vader verrassen en nog veel geluk toewensen met zijn grootste hobby. Hopelijk blijven de vogels het naar hun zin hebben en kan hij er nog lang van genieten.

Met vriendelijke groet,
Marieke de Weert, Deventer

Volierebouw Nederland

Onze specialiteit is... Topkwaliteit!

Hermens Volierebouw Nederland
Wijk bij Duurstede
Nieuwe Tielseweg 57-22
4001 JT Tiel
Telefoon: +31 (0)344-752140
Fax: +31 (0)344-732141
Mobiele: +31 (0)643-111280
Website: www.volierebouw.com
E-mail: info@volierebouw.com

Beste materiaalgebruik Door gebruik te maken van een geanodiseerd en uitstekend aluminium profiel te gebruiken, en slijtbestendige een langdurige versiering van de volières, onmogelijk.

Schitterende afwerking Door nergens noppen te gebruiken kunnen de vogels zich niet aan de noppen of gaspunten beschadigen. Ook bij gebruik van polycarbonaatbladen, geen verkleuringen, barsten, afgeworming of stuk vliegen.

Duurzame afwerking Perlekte 45 graden hoekverbindingen zonder grutte plastic koppelstukken te gebruiken. Zelfs schrammen, slijten en bergelijke zijn top zijn minst geanodiseerd.

Kleuren Profielen zijn standaard geanodiseerd of RAL 9009 groen, alle andere RAL-kleuren zijn op bestelling leverbaar.

Gaas Wij gebruiken stalen gaas, daarna verzinkt en vervolgens topzitten van een laag aluminium met dopgewinst zoals een Axi-bestendige zwarte coating.

De jardinepapegaai

De jardinepapegaai of ook wel groene kongo-papegaai genoemd is een van de grotere soorten van het geslacht *Poicephalus*.

De wetenschappelijke naam luidt *Poicephalus julii julii*. Deze soort kent een nominaat en 2 ondersoorten die alle geïmporteerd zijn geweest en waarvan nakweek is. De *Poic. g. julii* is een overwegend donkergroene vogel waarvan met name de vleugel- en rugdekveren zwart omzoomd zijn, oudere vogels hebben nagenoeg zwarte vleugels. Een vrij grote roodoranje vlek op het voorhoofd, rode vleugelbogen en rode dijen. De snavel is krachtig en aan de basis is de bovensnavel hoornkleurig overgaand in grijs, ondersnavel grijszwart. Grootte is ca. 29cm. Het leefgebied is vrij uitgebreid, maar voornamelijk Kongo, Centraal-Afrikaanse Republiek, Angola en Uganda.

De *Poic. g. massaicus* is wat fijner van bouw dan bovenstaande vogel en het groen is feller. Ook het zwart in de rug en vleugels is aanzienlijk minder aanwezig. Op de kop is slechts een rode vlek te zien van een veel kleinere afmeting. Ook het rood op de vleugelboog en dijen is veel minder aanwezig.

De snavel is prachtig hoornkleurig. De grootte is ca. 27 cm. Zijn leefgebied is Kenia en het noorden van Tanzania.

De *Poic. g. fantiensis* is de kleinste soort. De kleur is fel groen (haast fluorescerend) en de rode delen zijn vervangen door fel oranje. Ook hier zijn de zwarte delen aanzienlijk minder aanwezig dan bij de eerste soort. De snavel is hoornkleurig met zwarte punten. De grootte is ca. 25-26cm. Het leefgebied is in Liberia, Ghana en de Ivoorkust.

Voor een goede beoordeling van de soorten verwijs ik graag naar de foto's.

Het was in het begin van de jaren '90 dat ik mijn eerste koppel uit import aanschafte. Het ging hierbij om de *Poic. g. massaicus*. Het stel was endoscopisch gesekest en voorzien van aluminium knijpringen. Wat later vond ik deze ringen op de bodem van hun vluchtje en schonk hier niet teveel aandacht aan. Nog wat later werden beide vogels wat lusteloos en stierven vrij vlot achter elkaar. Na sectie bleken de vogels hun ringen afgeknabbeld te hebben

bij dit soort papegaaien altijd stalen ringen gebruiken.

Mijn tweede koppel was een koppel *Poic. g. julii*. Ook dit was een gesekest stel uit import en mooi op kleur. Mijn tweede fout tevens ook want volwassen jardinepapegaaien uit import zijn erg schuw en worden ook niet na langere tijd wat vertrouwd met hun verzorger. Na enkele jaren deze vogels gehad te hebben zijn ze verkocht vanwege hun schuwheid. Begin jaren 2000 schafte ik een stelletje aan dat niet schuw was en goed met elkaar overweg kon. Ze kregen een vluchtje van 100cm lang 160cm hoog en 80 cm breed. Hieraan kon het broedblok aan de achterzijde bevestigd worden. De zitstokken waren van natuurhout en werden nagenoeg ongemoeid gelaten. De fijnere wilgentakken werden graag stuk geknaagd. Als voer krijgen ze van mij een grof parkietenzaad aangemaakt met tortelduivenvoer en papegaaienvoer.

Afrikaanse papegaaien vervetten niet zo snel als bijv. amazonepapegaaien of kaketoets. Ook hebben ze een grotere behoefte aan vetrijke zaden. Ze krijgen dan ook regelmatig walnoten en hazelnoten. Eivoer met kiemzaden erdoor wordt graag opgenomen. Groenvoer moeten ze leren eten en wordt niet veel gegeten.

Het liefst appel en rozenbottel. Altijd hebben ze grit en maagkiesel tot hun beschikking, 1 x per week extra door het voer. Afrikaanse papegaaien hebben een vrij grote kalkbehoefte en moeten gedwongen worden deze op te nemen als ze het niet uit zich zelf doen. Vogels die in een buitenvolière kunnen, nemen graag een regendouche. De vogels die bij mij binnen zitten, sproei ik 1x per week lekker nat. Aan het einde van de zomer zag ik de man regelmatig het nest inspecteren, iets wat bij *Poicephalussen* veel gebeurt. Na verloop van tijd zag ik de pop uit het blok komen en bij een vluchtige inspectie zag ik een ei liggen. Een paring had ik nooit waargenomen. Er werden 2 eieren gelegd, die na 2 weken bebroed te zijn onbevruucht bleken. Toch heb ik de eieren 28 dagen laten liggen, wat zo ongeveer de broedtijd is. Dit omdat dit de eerste maal was voor dit koppel en ik de broedcyclus niet wilde verstoren.

en zijn er stukjes aluminium in het darmkanaal terechtgekomen, waar ze nogal wat schade aan-gericht hebben. Dus les 1 geleerd:

Na enkele weken werden er 3 eieren gelegd, waarvan er 1 bevrucht was. Er werd vast gebroed en de man hield de pop regelmatig gezelschap in het blok. Na 28 dagen gebroed te hebben moest er dus een jong zijn. Ik wilde niet direct kijken en heb gewacht tot ik het jong hoorde bedelen om voer. Dit was 6 dagen na de 28 dagen broedtijd. Een redelijk in het dons kuiken dat mij erg klein leek. Wel was het jong goed levendig en dagelijks hoorde ik het bedelen om voer. Toen het jong de ogen begon te openen (14 dagen oud), heb ik het geringd met een 10mm stalen ring. Ook dit leverde geen problemen op. Het jong groeide voorspoedig op en de hoeveelheid voer werd dan ook aangepast aan de behoefte.

Normaal kijken de jongen na 8 weken voorzichtig uit de nestopening, maar na 10 weken had ik nog niets gezien. Bij inspectie bleken de pop en het jong gewoon nog in het nest te zitten en leek alles normaal. Na nog een week ook de pop niet in de kooi te zien werd ik onrustig. De camera er maar eens opgezet en wachten. Het bleek de man te zijn die de pop en het jong niet uit het nest wilde laten gaan en dit met behoorlijk geweld tegenhield. Snel de man uitgevangen, maar toen bleek dat ik al te laat was. Het jong was in prima conditie, maar de pop was inmiddels zo vermagerd dat ze enkele dagen later dood lag. Gelukkig vrat het jong al wel zelfstandig.

Jonge jardinepapegaaien vertonen geen enkel rood veertje, als ze het nest verlaten en ook het zwart is in mindere mate aanwezig. Het kan wel tot 4 jaar duren alvorens het rood zichtbaar wordt, normaal is na 7-8 maanden. Ze zijn geslachtsrijp op een leeftijd van 3 jaar, maar dan nog niet volledig op kleur. Bij de kweekman heb ik een nieuwe pop kunnen kopen en hoewel ook dit stel goed klikt, moet ik wel in de broedtijd de man aan 1 kant knippen om te voorkomen dat hij teveel achter de pop aan jaagt. Het zijn over het algemeen rustige vogels die weinig tot geen lawaai maken en niet veel stuk knagen. Als u enthousiast bent over de bonte boer en zijn familie is dit een welkome aanvulling op uw collectie.

Tekst en foto's: H. Weistering

Naslagwerk:

Afrikaanse papegaaien
Langflügelpapageien
Lexicon der Papageien

H. Kremer
Hoppe/Welcke
T.Amt

Onderweg gezien

Gouldamadine (*Chloebia gouldiae*)

De prachtig gekleurde Gouldamadine leeft in Noord-Australië. De vogel is genoemd naar de man die hem ontdekte, John Gould. Het gebied waar deze vogels leven heeft een tropisch klimaat. Op de dag kunnen de temperaturen oplopen tot boven de veertig graden, de nachten zijn vrij koud met temperaturen onder de vijftien graden. De Gouldamadine leeft in de nabijheid van water, daar vinden ze hun voedsel en broedgelegenheid. Graszaden vormen het hoofdvoedsel van deze vogel. De graszaden in Australië zijn van hoogwaardige kwaliteit, sommige vogels waaronder de spinifexduif leven hier bijna uitsluitend van. In het wild komen drie kleuren voor n.l.: de roodkop, de zwartkop en de geel of oranjekop. De zwartkop komt verreweg het meeste voor, daarna de roodkop. De geel of oranjekop is erg zeldzaam. De vogels gaan broeden na de regentijd, dat is in september. Het zijn koloniebroeders en ze leggen witte eitjes. Het aantal varieert van vier tot zes eieren. De eitjes worden afwisselend door de man en de pop bebroed. Na ongeveer twee weken komen de jongen uit. De jonge vogels krijgen in het begin uitsluitend dierlijk voer, dat heeft tot gevolg dat ze zeer snel groeien. Tijdens het schrijven van dit artikel gaan mijn gedachten uit naar een man, die ik vroeger heb ontmoet. Ik wil U dit verhaal niet onthouden. Ruim dertig jaar geleden kreeg ik van kennissen een tip, dat er in de veehallen van Meppel een vogelbeurs zou plaatsvinden. Uit nieuwsgierigheid ging ik er met een kennis heen. We kwamen binnen in een grote hal en daar stonden een stuk of tien tafels met wat vogels, meer niet. Het jaar daarop was de hal al voor de helft bezet en na twee jaar was het helemaal

vol. Tweemaal per jaar ging ik daar met een groepje kennissen heen. Jarenlang heb ik dat volgehouden. Voor ons was het een gezellig dagje uit, met als prettige bijkomstigheid, dat er altijd prachtige vogels te koop waren. Op een gegeven moment ontmoette ik daar een man, die bij een pilaar stond met een aantal t.t.kooien. In die kooien zaten werkelijk schitterende Gouldamadines, allemaal wildkleur. Ik probeerde met de goede man een gesprek aan te gaan, maar hij was nogal gesloten. Toen ik hem een compliment gaf over zijn vogels, kwam hij enigszins los. Hij vertelde mij, dat hij zijn vogels het hele jaar buiten hield en ook buiten kweekte. In de winter gingen er ramen voor, zodat de vogels beschermd zaten, maar stoken deed hij niet. Hij hield alleen de wildkleur, van mutaties wilde hij niets weten. Door de geweldige kwaliteit van zijn vogels, had hij binnen de kortste keren bekendheid. Zodra hij binnen was met zijn vogels, hij stond altijd bij dezelfde pilaar, kwamen er direct mensen naar hem toe om zijn vogels te kopen. Altijd had hij twintig kooitjes bij zich, niet meer en niet minder. In een mum van tijd, was hij ze kwijt en dan ging hij weer. Aangezien ik er altijd was en belangstelling voor hem had getoond, maakte we altijd een praatje. Met andere mensen bemoeide hij zich niet. Na een paar jaar werden onze gesprekken steeds opener en persoonlijker. Op een gegeven moment vertelde hij mij zijn hele levensverhaal. De man had zoveel in zijn leven meegemaakt, maar zijn vogels hadden hem op het been gehouden. Zo zie je maar weer, hoe belangrijk een hobby kan zijn.

Piet Zwinkels